

הודעה לבוקרים על התפרצות פו"ט מטיפוס A

לטה לחסן את הבקר התורכי בפני שני זנים אלה וגוסף לכך גם בפני זן „אסיה 1" השורר אצלנו, אם כי לא אובחן אף פעם בתורכיה.

3. בבואו לתורכיה קיים הרופא הווטרינארי הישראלי, ד"ר דפני, פגישות עם הנהלת המכון הווטרינארי שבאטליק אנקרה (העומד בהדרכת מומחה מטעם האירגון העולמי למזון ולחקלאות — FAO ומקיים קשרים הדוקים עם המכון הבין-לאומי למחקר פו"ט שבפרברייט באנגליה) ועם מנהל השרותים הווטרינאריים בתורכיה, ודן איתם בחיסון הבקר ובהספקת התרכיבים הנחוצים. לא נאמר לו אף ברמז שקיים בתורכיה טיפוס גוסף, חדש, של פו"ט. מסתבר שדבר כזה לא היה ידוע אז גם להם.

4. משני משלוחי הבקר שנועדו להישלח לישראל נשלח רק הראשון. משלוח זה כלל 291 ראש. הוא נבדק ע"י ד"ר דפני ולא נמצאו בו שום סימני פו"ט; הוא סימן את הבהמות בתוויות סימון ישראליות וחיסן אותן נגד שלושת טיפוסים שזוכרו לעיל. הבקר הוחזק בהסגר עד יום ההפלגה ב-16.12. בתקופה זו נבדק המשלוח כמה פעמים ונמצא בריא.

5. בתשובה למברק שלי ענה ד"ר דפני במברק מתורכיה ב-15.12 שבקר המשלוח הראשון הוא בריא. 6. בעת העמסת הבקר על האניה פללים ביום ד' 16.12 במאָרסין בדק ד"ר דפני את הבקר שוב ולא ראה בו סימני פה וטלפיים.

7. הבקר הגיע לחיפה ביום ה' (17.12) לאחר 16 שעות הפלגה, ונבדק באניה ע"י ד"ר טיאנו, רופא הנמל וההסגר, ולא נמצאו בו סימני מחלה. הבקר הורד לחוף; חלקו נשלח לתחנת ההסגר חיפה וחלקו נשלח ישר לבית מטבחים מרבק. שוט בקר תורכי נוסף לא נשלח למרבק.

8. למחרת, ביום ו' (18.12) נשחטו ב„מרבק" שני עגלים מהמשלוח לבדיקת התפוקה ולא נמצאו בהם כל סימני פו"ט.

9. ביום הראשון 20.12 (ארבעה ימים לאחר ההפגה מתורכיה) נתגלו בבקר התורכי שבהסגר חיפה 2 עגלים חולים בפו"ט; מיד נעשתה בדיקה קפדנית ב„מרבק" וגם שם נתגלה עגל אחד חולה. הבקר התורכי שבחיפה נשחט בבית המטבחים חיפה עד 22.12 ונתגלו בו בסה"כ 28 מקרי מחלה. גם הבקר

נמסר לי על שמועות המתהלכות בין בוקרים וחקלאים כאילו הבקר שהובא לאחרונה לשחיטה מתורכיה נמצא חולה בפה וטלפיים עוד בתורכיה וכאילו נשלח ל„מרבק" בקר ממשלוחים שהיה ידוע שהיו חולים בפו"ט.

כדי להזים שמועות חסרות יסוד אלה, ברצוני להביא לידיעת הבוקרים את השתלשלות העובדות כמות שהן:

1. בספטמבר 1964 קיבלתי בקשה מהמועצה לשיחוק ובקר ובשר לייבא בקר לשחיטה מתורכיה.

2. ועדת ייבוא וטרינאריה, מורכבת מ-5 רופאים (ביניהם מי שהיה בעבר מנהל השרותים הווטרינאריים וכיום בפנסיה, 2 רופאים וטרינאריים ממשלתיים ו-2 מה„חקלאית") דנה בייבוא הבקר מתורכיה ואישרה אותו פה אחד בתנאים הבאים:

א. הבקר יהיה מיועד לשחיטה מיידית ולא לפי שום בארץ.

ב. רופא וטרינארי ישראלי יימצא בתורכיה משך כל תקופת הייבוא ויפקח על מילוי הדרישות הווטרינאריות.

ג. הבקר ייבדק ע"י הרופא הישראלי למחלות הפו"ט בעיקר, ירוכזו בנמל הייצוא. יחוסן נגד פה וטלפיים ויוחזק שבועיים נוספים עד להשלחו, וייבדק לפני הטענתו.

ד. במקרה של גילוי פו"ט יוחזק כל הבקר בהסגר עד להבראה גמורה.

ה. בהגיע הבקר ארצה יועבר מן ההסגר ישר לבתי-המטבחים המרכזיים שיאושרו ע"י מנהל השרותים הווטרינאריים. ההעברה תיעשה תחת פיקוח קפדני.

יש לציין שההחלטה לחסן את הבקר, אם כי הוא נועד לשחיטה תוך ימים ספורים מעת הגיעו ארצה, נקבעה כאמצעי ביטחון גוסף.

בדיקות שנעשו במכון למחקר פה וטלפיים שבפרברייט (אנגליה) במאות דוגמאות ממקרי פו"ט בתורכיה בשנים 1962, 1963 ועד ספטמבר 1964 גילו את הטיפוסים „O", „אפריקה 1", השכיחים גם אצלנו. שוט מקרה של טיפוס A או טיפוס אחר לא אובחן שם בשלוש השנים האחרונות. זו היתה הסיבה להחזיר

התורכי שב"מרבק" נשחט עד 22.12 ובסה"כ נתגלו בו 3 מקרי מחלה.

10. מקרי המחלה היו טריים: שלפוחיות שלמות שטרם התפוצצו.

11. האבחנה הסופית של הטיפוס הושלמה במכון הווטרנארי ביום 27.12.64 ונקבע שהוא טיפוס A, וזאת — לאחר חזרה על הבדיקה הראשונה, שנעשתה ב-23.1.64. נגד טיפוס זה לא היה הבקר התורכי מחוסן.

12. קביעה זו של הטיפוס וכן אחוזי הבהמות שנפגעו, צורת הפגיעה, ואורך הזמן שעבר בין העמסת הבקר במארסין לבין הופעת המקרים הראשונים, כל אלה מוכיחים שהבקר היה בריא מבחינה קלינית עם עזיבתו את הנמל התורכי, אלא שנדבק סמוך לאותו זמן — או במארסין, או מהחציר שהוכנס לספינה, בניגוף מטיפוס A והגיע ארצה בתקופת הדגירה של המחלה. שום בדיקה, ע"י שום מומחה, לא היתה יכולה לגלות מצב כזה.

13. לאחר שחיטת הבקר התורכי בוצע ניקוי וחיטוי בתחנת ההסגר בחיפה, בבית המטבחים בחיפה, ובבית המטבחים "מרבק".

14. בשני בתי המטבחים שחטו מאז בקר מקומי וכן בקר שהגיע מהונגריה והיה נקי מפר"ט. שום תקלה נוספת לא אירעה בחיפה.

15. ב"מרבק" נתגלו מקרי פר"ט נוספים ב-3.1.65 בבקר ההונגרי הבריא, שהוחזק ב"מרבק" 7 ימים ונדבק שם, על אף החיטוי שנעשה לאחר מקרי המחלה

בבקר התורכי.

16. ביום 3.1.65 נתגלתה המחלה גם ברפת אחת במושב אורות. התברר שממשק זה הובא בקר ל"מרבק" מספר ימים לפני כן. מרפת זו התפשטה המחלה לשתי רפתות נוספות באותו מושב.

17. במושב עזריקם נדבקה רפת אחת ע"י בעל המשק שעבר ב"מרבק".

18. מיד כשנתגלו מקרי הפר"ט הראשונים, ובטרם נקבע הטיפוס, נשלחה הודעה על כך במברק לד"ר דפני בתורכיה, וניתנה הוראה להפסיק קניית בקר נוסף.

19. כשנקבע טיפוס הפר"ט נשלח מברק נוסף לד"ר דפני.

20. ביום 28.12, בטרם קיבל הידיעה על קביעת טיפוס הנגיף, ביקר ד"ר דפני במכון הווטרנארי באטליק שבאנקרה. הפעם נמסר לו שבימים האחרונים בודד נגיף מטיפוס A במקרי פר"ט בתורכיה על גבול איראן, ולדעתם חדרה המחלה משם. הוא הבריק על כך אלי ואז שלחנו אליו הוראה טלפונית וטלגרפית לבטל את המשלוח השני שכבר נקנה ולחזור ארצה.

21. האמצעים שנקטו לאחר מכן כללו: חיטון הבקר בגוש באר-טוביה בתרכיב שהוחש מאנגליה, סגירה זמנית של "מרבק", ניקוי וחיטוי מחדש, והטלת הגבלות על העברת בקר וצאן בכל איזור הדרום.

ד"ר ש. גור

מנהל השירותים הווטרנאריים

כחלום בלהות יראה בעיני המשוגעים ל"דיאטות" באמריקה דבר השימוש בחלב איילות הצפון. אחד החוקרים הנורבגיים בדק את החלב של איילה שהמליטה באביב האחרון ומצא שמתכונת השומן היתה 19.9% וכמות החלבון בחלב זה הגיעה ל-10.1%. בסוף הקיץ עלה השומן אף ל-29.4%. הלאפים ובני המשפחה שלהם שותים את החלב הזה, ואין לומר שמצב הבריאות שלהם הוא בכל רע.

פרה זו — שלא תימכר לעולם!

אחד האיכרים, בבקרו אצל אמו הישישה בבית האבות, היה מביא לה בכל פעם בקבוק מלא חלב, מתובל בכפית בראנדי. האם לא העירה שום דבר על החלב, אולם פעם אחת היא פנתה אליו ואמרה: "האוכל לבקשך טובה?" — "אדרבא ואדרבא", ענה הבן. "אנא, אלברט, לעולם שלא תמכור את הפרה הזו!"

המרעה הטבעי

זכינו גם השנה בשפע של מרעה. אל יחמיצו הבוקרים לנצל מקור אספקה זה בחודשים אלה (מארס-אפריל). אמילו תגרום הוצאת העדר למרעה לאי-נוחות בסדרי העבודה השיגרתיים — כדאי וכדאי לעשות זאת! יחידת המזון במרעה הטבעי היא הזולה ביותר, והשפעת המזון האביבי הזה על הבהמות, ובייחוד על בני-הבקר, היא מצויינת — לכל הדעות.